

SVENSKT NÄRINGS LIV

Finansdepartementet

Er referens/dnr: Fi2021 /02659

Vår referens/dnr: 2021-126

2021-09-10

Remissvar

Inrättande av en gränsjusteringsmekanism för koldioxid

Svenskt Näringsliv företräder drygt 60 000 små, medelstora och stora företag. Dessa är organiserade i 50 bransch- och arbetsgivarförbund.

Frågan om CBAM kan inte ses isolerat från ETS-systemet, då CBAM bygger på ETS struktur och då effekten av CBAM är länkad till den fria tilldelningen. Därför kommer vi i detta remissvar även framföra vissa åsikter om ETS-systemets framtid. Svenskt Näringsliv kommer även att besvara förslagen om ETS i ett separat remissvar.

Svenskt Näringsliv står bakom målen i Parisavtalet. Helst skulle vi se att målen uppnås genom internationellt bindande överenskommelser och globalt pris på CO₂. Vi inser dock att detta inte kommer att ske inom överskådlig tid och måste därför anpassa medlen därefter.

Vi står bakom EU:s ambitiösa och världsledande mål om netto-noll 2050 och vi bidrar aktivt i diskussionen om hur vi bäst når EU:s skärpta 2030-mål.

Samtidigt ser vi en risk för ett ökande koldioxidläckage om EU går alltför fort fram i förhållande till andra viktiga länder i världen. CBAM kan utgöra ett sätt att hantera denna risk så att EU kan gå före, dvs europeiska företag kan utveckla och implementera klimatneutral teknik och produktion, utan att våra företag drabbas av orimlig konkurrens från företag i länder med lägre klimatambitioner.

CBAM utgör en svår balansgång mellan delvis motstridiga intressen. Syftet måste vara att kunna möjliggöra för näringslivet att öka sina klimatsatsningar utan att utveckla ett system som är protektionistiskt eller försvagar för europeiskt näringsliv. Vi vill med andra ord undvika snedvridande åtgärder både för exportörer och importörer. Vi ser det liggande förslaget som ett system som kan bidra till klimatomställningen och troligen undvika protektionism, men vi ser med viss oro på det tredje området, EU:s konkurrenskraft.

När det gäller det förslag som nu lags fram av EU-kommissionen vill vi framföra följande.

Grundkonstruktionen av systemet är det vi hade förväntat oss, en "spegelmarknad" till ETS. Importörer av de varor som omfattas får betala ett pris som är samma som de hade behövt betala på ETS om varorna tillverkats inom EU, men den skillnaden att det inte finns ett tak för hur många "utsläppsrätter" det finns. Avdrag kan göras för eventuella klimatåtgärder i exportlandet så det inte blir dubbel betalning för samma utsläpp. Så länge fri tilldelning finns kvar så ges den i samma omfattning till importen.

Vi konstaterar att tidplanen för införandet av CBAM är snäv och vi utgår ifrån att systemet, när det införs, löpande utvärderas. Som modell är dock detta den bästa möjliga av de alternativ som står till buds. Att basera det på ETS är positivt då ETS är ett marknadsbaserat sätt att internalisera externa effekter, mycket bättre än om förslaget hade varit en tull eller skatt. CBAM är inte protektionistiskt utformad eftersom importen vare sig ska belastas med större eller mindre kostnader än EU-företagen. Sammantaget leder troligen ovanstående till att förslaget är WTO-kompatibelt och inte bör skapa handelskonflikter med tredje land.

Vi ser det positivt att EES-länderna och Schweiz inte omfattas av CBAM och hoppas att en sammanlänkning av ETS med motsvarande brittiska system kan göra att vi även kan undvika att använda CBAM mot Storbritannien.

Ett stort frågetecken är dock hur man rent praktiskt ska kunna mäta utsläppen i tredje land och här ser vi risker. Om man faktiskt ska mäta utsläppen kan vi få tekniska och administrativa problem. Metodologi för detta behöver tas fram ordentligt och lär ta tid. Om man under tiden använder en för hög schablon blir det protektionistiskt men om man använder en för låg schablon blir det inte den avsedda effekten att hindra koldioxidläckage. Vi förordar att man, i brist på metod att mäta detta på riktigt, använder en global benchmark som schablon.

Vidare förordar vi, i motsats till liggande förslag, att de medel som samlas in av CBAM går till klimatinsatser, inte till EU:s allmänna budget. Detta därför att det förstärker klimateffekten av åtgärden men också för att det minskar risken att detta ses som protektionism i omvärlden och därmed minskar risken för handelskonflikter.

Det viktigaste problemen vi ser med CBAM, och de hänger ihop, har dock att göra med (1) kostnadsökningar och (2) exportmöjligheterna till tredje land. Genom CBAM får importerade produkter och produkter producerade i EU och som säljs på EU-marknaden i princip samma klimatkostnad, vilket bör leda till att vi undviker koldioxidläckage i EU. Men denna kostnad blir högre än idag. Det påverkar främst de varor som omfattas av systemet men också för varor som produceras nedströms som behöver "CBAM-varor" som insatsvaror. Både "CBAM-varorna" och de mer förädlade varorna exporteras ofta till tredje land, och svenska företag är mer fokuserade på tredjelandsmarknader än många andra EU-länder.

När europeiska företag ska exportera till tredje land ger CBAM ingen avlastning. Dyrare europeiska produkter på tredjelandsmarknaderna är förstuds dåligt för konkurrenskraften men faktiskt också för klimatet, då dessa produkter ofta kan tränga undan lokala mindre klimatvänliga produkter från marknaden och därmed bidra till global klimatnytta. Att försvåra för europeiska, inte minst svenska företag, att exportera utanför EU är inte bra klimatpolitik.

En del av lösningen ligger i den fria tilldelningen. Genom att delvis behålla den (för varor producerade i EU såväl som importerade) minskar kostnadstrycket på "CBAM-varorna" och produkter som använt dessa som insatsvaror. Detta kommer vara viktigt i konkurrensen på tredjelandsmarknader, där en del av klimatkostnaden "lyfts av".

Henrik Isakson
Policyansvarig handelspolitik

Jesper Gyberg
Policyansvarig klimatpolitik